

Hududiy iqtisodiyotni barqarorlashtirishda oilaviy korxonalarning rolini baholash: Farg'ona vodiysi viloyatlari misolida

Uzakova Muborakxon Azizbek qizi

Andijon davlat texnika instituti "Menejment" ixtisosligi tayanch doktoranti

Manzil: Andijon tumani, Andijon viloyati, O'zbekiston Respublikasi

E-mail: muborakkhanusmonova@gmail.com

Tel: +998902035005

ANNOTATSIYA

Maqolada Farg'ona vodiysi - Andijon, Farg'ona va Namangan viloyatlarida oilaviy korxonalarning hududiy iqtisodiyotni barqarorlashtirishdagi o'rni tahlil qilinadi. 2023–2025-yillar ma'lumotlari asosida oilaviy korxonalar soni, bandlik va tadbirkorlik faolligi dinamikasi statistik hamda qiyosiy usullar orqali baholanadi. Tadqiqot natijalariga asoslanib, oilaviy korxonalarni rivojlantirish va ularning hududiy iqtisodiyotdagi rolini kuchaytirish bo'yicha takliflar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar:

oilaviy korxona, hududiy iqtisodiyot, iqtisodiy barqarorlik, Farg'ona vodiysi, bandlik, aholi daromadlari, tadbirkorlik, kichik biznes, hududiy rivojlanish.

Оценка роли семейных предприятий в обеспечении стабильности региональной экономики: на примере областей Ферганской долины

АННОТАЦИЯ

В статье анализируется роль семейных предприятий в стабилизации региональной экономики на примере Андижанской, Ферганской и Наманганской областей Ферганской долины. На основе данных за 2023–2025 годы оценивается динамика численности семейных предприятий, занятости и предпринимательской активности с использованием статистического и сравнительного методов. На основе результатов исследования разработаны предложения по развитию семейного предпринимательства и усилению его роли в региональной экономике.

Ключевые слова:

семейное предприятие, региональная экономика, экономическая устойчивость, Ферганская долина, занятость, доходы населения, предпринимательство, малый бизнес, региональное развитие.

Assessing the role of family enterprises in ensuring regional economic stability: evidence from the provinces of the Fergana valley

ABSTRACT

This article analyzes the role of family enterprises in stabilizing the regional economy, using Andijan, Fergana, and Namangan regions of the

Keywords:

family enterprise, regional economy,

Fergana Valley as a case study. Based on data for 2023–2025, the dynamics of family enterprises, employment, and entrepreneurial activity are assessed using statistical and comparative methods. Based on the findings, recommendations are developed to promote family entrepreneurship and strengthen its role in the regional economy.

economic stability,
Fergana Valley,
employment,
household income,
entrepreneurship,
small business,
regional development.

Kirish. Hududiy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda kichik tadbirkorlik va oilaviy korxonalar muhim iqtisodiy subyektlardan biri hisoblanadi. Oilaviy korxonalar nafaqat daromad va bandlikni ta'minlaydi, balki mahalliy iqtisodiy munosabatlar, tadbirkorlik faolligi va hududiy rivojlanish jarayonlarida ham ishtirok etadi. Tadqiqotlarda oilaviy biznesning hududiy muhit bilan uzviy bog'liqligi va uning mintaqaviy rivojlanishga ta'siri alohida ta'kidlangan [1, 2].

Oilaviy korxonalarning iqtisodiy barqarorlikdagi ahamiyati ayniqsa iqtisodiy inqiroz va tashqi bosimlar sharoitida namoyon bo'ladi. Xususan, oilaviy firmalarning bandlikni saqlash va iqtisodiy faoliyatni davom ettirish imkoniyatlari ularning avlodlar tarkibi, hududiy joylashuvi va boshqaruv xususiyatlari bilan bog'liqligi aniqlangan [3,4]. Bu holat oilaviy korxonalarni hududiy iqtisodiy barqarorlikning muhim omillaridan biri sifatida o'rganish zarurligini ko'rsatadi.

O'zbekistonda ham oilaviy tadbirkorlikning ko'lami yildan-yilga kengayib bormoqda. Rasmiy statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2025-yilda mamlakatda 3 738 ta ro'yxatdan o'tgan oilaviy korxona mavjud bo'lgan [5]. Shu sanada faoliyat yuritayotgan oilaviy korxonalar soni 36 265 tani tashkil etib, Farg'ona viloyatida 3 730 ta, Andijon viloyatida 1 199 ta va Namangan viloyatida 836 ta faol oilaviy korxona qayd etilgan [6].

Shu jihatdan Farg'ona vodiysi viloyatlarida oilaviy korxonalarning hududiy iqtisodiy barqarorlik, bandlik, aholi daromadlari va tadbirkorlik faolligiga qo'shayotgan hissasini ilmiy jihatdan baholash dolzarb hisoblanadi. Mavjud tadqiqotlarning katta qismi rivojlangan mamlakatlar tajribasiga asoslangan bo'lib, O'zbekiston, xususan Farg'ona vodiysi sharoitida oilaviy korxonalarning hududiy iqtisodiyotdagi rolini empirik baholash masalasi yetarlicha o'rganilmagan.

Mazkur tadqiqotning maqsadi Farg'ona vodiysi - Andijon, Farg'ona va Namangan viloyatlarida oilaviy korxonalar faoliyatining hududiy iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini baholash hamda ularning bandlik, aholi daromadlari va hududiy iqtisodiy faollik bilan bog'liqligini aniqlashdan iborat.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Oilaviy korxonalar faoliyatini o'rganishga oid ilmiy adabiyotlarda ularning iqtisodiy natijalari nafaqat moliyaviy ko'rsatkichlar, balki oilaviy munosabatlar, ijtimoiy aloqalar, boshqaruv xususiyatlari va mahalliy muhit bilan bog'liq holda shakllanishi ta'kidlanadi. Shu sababli oilaviy biznesni hududiy iqtisodiyot doirasida o'rganishda korxonaning ichki va tashqi omillarini birgalikda hisobga olish muhimdir.

Berrone, Cruz va Gomez-Mejia oilaviy korxonalar faoliyatini socioemotional wealth (SEW) konsepsiyasi orqali izohlaydi. Ushbu yondashuvga ko'ra, oilaviy korxonalar qaror qabul qilishda faqat iqtisodiy manfaatlarni emas, balki oilaning korxona ustidan nazoratini saqlash, oilaviy identifikatsiya, obro' va avlodlar davomiyligi kabi nomoddiy manfaatlarni ham hisobga oladi [7]. Bu holat oilaviy korxonalarning uzoq muddatli faoliyat va barqarorlikka yo'naltirilgan qarorlarini tushuntirish uchun muhim nazariy asos yaratadi.

Aldrich va Cliff tomonidan taklif etilgan family embeddedness yondashuvi esa oilaning tadbirkorlik faoliyatiga ta'sirini ochib beradi. Mualliflar oila resurslari, munosabatlari va hayotiy sharoitlari biznesning tashkil etilishi hamda rivojlanishiga ta'sir qilishini ko'rsatadi [8]. Anderson va Jack esa oilaviy va mahalliy ijtimoiy tarmoqlar biznes uchun ishonch, axborot va boshqa resurslarni shakllantirishini ta'kidlaydi [9]. Ushbu yondashuvlar oilaviy korxonalarning hududiy muhit bilan chambarchas bog'liqligini nazariy jihatdan asoslaydi.

Oilaviy korxonalarning hududiy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganishda innovatsion faoliyat ham muhim yo'nalishlardan biridir. Block va Spiegel oilaviy firmalar zichligi bilan hududiy innovatsion natijalar o'rtasidagi bog'liqlikni tadqiq qilib, oilaviy biznesning mintaqaviy innovatsion muhitdagi o'rini ko'rsatgan [10]. Bird va Wennberg esa oilaviy va nooilaviy yangi korxonalarning shakllanishida hududiy sharoitlarning ahamiyatini aniqlagan [11].

Shunday qilib, mavjud tadqiqotlarda oilaviy korxonalar faoliyatini tushuntirish uchun socioemotional wealth, family embeddedness, ijtimoiy kapital va hududiy innovatsion rivojlanish kabi yondashuvlar shakllangan. Biroq ushbu yondashuvlarning aksariyati rivojlangan mamlakatlar tajribasiga asoslangan. O'zbekiston, xususan Farg'ona vodiysi sharoitida oilaviy korxonalar faoliyatining hududiy iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan bog'liqligini kompleks empirik baholash masalasi yetarlicha o'rganilmagan. Mazkur tadqiqot aynan shu yo'nalishdagi ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratiladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotda Farg'ona vodiysi hududlarida oilaviy korxonalarning iqtisodiy faollik va bandlikdagi rolini baholash uchun statistik, dinamik va hududlararo qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi. Tadqiqot obyekti sifatida Andijon, Farg'ona va Namangan viloyatlaridagi oilaviy korxonalar faoliyati tanlanib, tahlil davri 2023–2025-yillarni qamrab oldi. Asosiy ko'rsatkichlar sifatida faol oilaviy korxonalar soni hamda kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushi olindi. Bandlik ko'rsatkichi oilaviy korxonalarning bevosita bandlikdagi ulushini emas, balki ular faoliyat yurituvchi kichik tadbirkorlik sektorining bandlikdagi umumiy o'rini ifodalovchi indikator sifatida qo'llanildi.

Oilaviy korxonalar sonining yillik dinamikasi o'sish sur'ati orqali baholandi. Bunda

$$T = (F_t / F_{t-1}) \times 100$$

formulasi qo'llanilib, joriy yil ko'rsatkichi oldingi yil ko'rsatkichi bilan taqqoslandi. Bandlik ko'rsatkichining o'zgarishi esa

$$\Delta B = B_t - B_{t-1}$$

formulasi orqali foiz punktlarida aniqlandi. Hisoblangan natijalar Andijon, Farg'ona va Namangan viloyatlari kesimida qiyoslanib, oilaviy korxonalar sonining o'zgarish sur'atlari hamda bandlik ko'rsatkichlaridagi farqlar baholandi. Natijalar jadval va grafiklar yordamida tizimlashtirilib, oilaviy korxonalarning hududiy iqtisodiy faollik va bandlikni ta'minlashdagi roli yuzasidan xulosalar shakllantirildi.

Tahlil va natijalar. Tadqiqotda O'zbekistonda oilaviy korxonalarning rivojlanish tendensiyalari Andijon, Farg'ona va Namangan viloyatlari misolida 2022–2024-yillar ma'lumotlari asosida tahlil qilindi. Ushbu hududlar Farg'ona vodiysidagi tadbirkorlik faolligi yuqori bo'lgan hududlar sifatida tanlandi. Tahlil O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining rasmiy ma'lumotlariga asoslandi.

1-jadval.

Farg'ona vodiysi viloyatlarida oilaviy korxonalar soni va bandlik darajasining dinamikasi, 2023–2025-yillar

Viloyat	2023-yil oilaviy korxonalar , birlik	2023- yil bandlik , %	2024-yil Oilaviy korxonala r, birlik	2024-yil bandlik, %	2025-yil oilaviy korxonalar, birlik	2025-yil bandlik, %
Andijon	2 962	80,7	1483	80,7	1 199	81,9
Farg'ona	6608	79,1	5009	79,4	3730	79,6
Namangan	1337	80,9	960	81,3	836	81,3

Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi [12].

2023–2025-yillarda Farg'ona vodiysining Andijon, Namangan va Farg'ona viloyatlarida faoliyat ko'rsatayotgan oilaviy korxonalar sonida sezilarli o'zgarishlar kuzatilgan. Statistik

ma'lumotlar oilaviy tadbirkorlikning hududiy rivojlanishida ayrim tafovutlar mavjudligini ko'rsatadi.

2023-yilda oilaviy korxonalar soni bo'yicha Farg'ona viloyati 6 608 ta bilan yetakchi o'rinni egallagan. Mazkur ko'rsatkich Andijon viloyatidagi 2 962 ta va Namangan viloyatidagi 1 337 ta oilaviy korxonalar sonidan ancha yuqori. 2024-yilda esa Farg'ona viloyatida oilaviy korxonalar soni 5 009 taga, Andijonda 1 483 taga, Namanganda esa 960 taga teng bo'lgan. 2025-yilga kelib ushbu ko'rsatkich mos ravishda 3 730 ta, 1 199 ta va 836 tani tashkil etgan.

Ushbu ma'lumotlardan ko'rinadiki, 2023–2025-yillarda uchala viloyatda ham oilaviy korxonalar sonining kamayish tendensiyasi kuzatilgan. Ayniqsa, Farg'ona viloyatida 2023-yildagi 6 608 ta korxona 2025-yilga kelib 3 730 taga tushgan. Bu 2 878 ta yoki qariyb 43,5 foizga kamayishni anglatadi. Andijon viloyatida kamayish 1 763 ta yoki 59,5 foiz, Namangan viloyatida esa 501 ta yoki 37,5 foizni tashkil etgan.

Shu bilan birga, korxonalar sonining qisqarishi hududlarda tadbirkorlikning bandlikdagi roliga to'liq mutanosib ravishda ta'sir ko'rsatmagan. Xususan, kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushi 2023–2025-yillarda Andijon viloyatida 80,7 foizdan 81,9 foizga, Namangan viloyatida 80,9 foizdan 81,3 foizga, Farg'ona viloyatida esa 79,1 foizdan 79,6 foizga o'zgargan. Demak, kichik tadbirkorlik subyektlarining bandlikni ta'minlashdagi hissasi mazkur davrda yuqori darajada saqlanib qolgan.

Biroq ushbu bandlik ko'rsatkichlari oilaviy korxonalarning alohida bandlikdagi ulushi emas, balki kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushini ifodalaydi. Shu sababli ularni oilaviy korxonalarning bevosita bandlikdagi hissasi sifatida talqin qilish metodologik jihatdan to'g'ri emas. Ushbu ko'rsatkich oilaviy korxonalar faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlik sektorining hududiy bandlikdagi umumiy ahamiyatini tavsiflovchi qo'shimcha indikator sifatida qaralishi mumkin.

Umuman olganda, tahlil natijalari Farg'ona vodiysida oilaviy korxonalar sonining qisqarishi bilan bir qatorda kichik tadbirkorlikning bandlikni ta'minlashdagi yuqori ulushi saqlanib qolayotganini ko'rsatadi. Bu esa oilaviy korxonalar faoliyatini faqat ularning soni orqali emas, balki bandlik, daromad yaratish, mehnat unumdorligi, boshqaruv samaradorligi va iqtisodiy natijadorlik kabi ko'rsatkichlar orqali kompleks baholash zarurligini ko'rsatadi. Mazkur holat oilaviy korxonalarni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish, mehnat resurslaridan samarali foydalanish hamda korxonalar barqarorligini ta'minlash masalalarini ilmiy jihatdan chuqurroq o'rganishni talab qiladi.

2-jadval.

Farg'ona vodiysi viloyatlarida oilaviy korxonalar soni va kichik tadbirkorlikning bandlikdagi ulushi dinamikasi (2023–2025-yillar)

Viloyat	Oilaviy korxonalar 2023	2024	T 20 24, %	2025	T 20 25, %	Bandlik 2023, %	2024, %	ΔB	2025, %	ΔB
Andijon	2 962	1 483	50,1	1 199	80,8	80,7	80,7	0,0	81,9	+1,2
Namangan	1 337	960	71,8	836	87,1	80,9	81,3	+0,4	81,3	0,0
Farg'ona	6 608	5 009	75,8	3 730	74,5	79,1	79,4	+0,3	79,6	+0,2

Izoh: bandlik ko'rsatkichi oilaviy korxonalarning bevosita bandlikdagi ulushi emas, balki kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushini ifodalaydi.

Hisob-kitoblar Farg'ona vodiysi viloyatlarida 2023–2025-yillarda faoliyat ko'rsatayotgan oilaviy korxonalar soni qisqarib borganini ko'rsatadi. Eng katta pasayish Andijon viloyatida kuzatilib, 2024-yilda o'sish sur'ati 50,1 % ni, 2025-yilda esa 80,8 % ni tashkil etgan. Farg'ona viloyatida mos ravishda 75,8 va 74,5 %, Namangan viloyatida esa 71,8 va 87,1 % ni tashkil qilgan.

Shu bilan birga, kichik tadbirkorlikning bandlikdagi ulushi uchala viloyatda ham nisbatan barqaror bo'lib, 2023–2025-yillarda Andijonda 1,2 foiz punktga, Namanganda 0,4 foiz punktga, Farg'onada esa 0,5 foiz punktga oshgan.

Tahlil natijalari oilaviy korxonalar faoliyatini baholashda faqat korxonalar sonidan foydalanish yetarli emasligini ko'rsatadi. Boshqaruv samaradorligini oshirish uchun strategik rejalashtirish, mehnat taqsimoti, moliyaviy nazorat, raqamli texnologiyalardan foydalanish va inson kapitalini rivojlantirish kabi menejment mexanizmlarini kuchaytirish zarur. Shu sababli keyingi tahlilda oilaviy korxonalar boshqaruv samaradorligini bandlik, daromad, mehnat unumdorligi va korxona barqarorligi ko'rsatkichlari bilan kompleks baholash taklif etiladi.

Xulosa va takliflar. Tadqiqot natijalari 2023–2025-yillarda Farg'ona vodiysining Andijon, Farg'ona va Namangan viloyatlarida oilaviy korxonalar soni qisqarish tendensiyasiga ega bo'lganini ko'rsatdi. Jumladan, Andijon viloyatida oilaviy korxonalar soni 2 962 tadan 1 199 taga, Farg'ona viloyatida 6 608 tadan 3 730 taga, Namangan viloyatida esa 1 337 tadan 836 taga kamaygan. Mazkur o'zgarishlar davr mobaynida mos ravishda 59,5 %, 43,5 % va 37,5 % qisqarishni anglatadi. Hududlar kesimidagi tafovutlar oilaviy tadbirkorlik rivojlanishining bir xil sur'atda kechmayotganini hamda uning barqarorligini ta'minlashga qaratilgan hududiy yondashuvlarni takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushi mazkur davrda nisbatan barqaror saqlangan. Ushbu ko'rsatkich Andijon viloyatida 80,7 foizdan 81,9 foizga, Namangan viloyatida 80,9 foizdan 81,3 foizga, Farg'ona viloyatida esa 79,1 foizdan 79,6 foizga oshgan. Natijalar oilaviy korxonalar sonidagi qisqarish va kichik tadbirkorlikning bandlikdagi ulushi dinamikasi bir xil yo'nalishda o'zgarmaganini ko'rsatadi. Biroq mazkur holatni oilaviy korxonalarning bandlikka bevosita ta'siri sifatida talqin qilish mumkin emas, chunki bandlik ko'rsatkichi kichik tadbirkorlik sektorini umumiy qamrab oladi.

Olingan natijalar asosida oilaviy korxonalar faoliyatini rivojlantirishda, birinchidan, ularning iqtisodiy va tashkiliy barqarorligini oshirishga qaratilgan boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish; ikkinchidan, moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish va zamonaviy boshqaruv usullarini joriy etish; uchinchidan, hududiy bandlik va daromadlarni shakllantirishdagi hissasini baholash uchun oilaviy korxonalarga xos alohida statistik ko'rsatkichlarni shakllantirish maqsadga muvofiq. Shuningdek, oilaviy korxonalar soni, faoliyat davomiyligi, yaratilgan ish o'rinlari va iqtisodiy natijadorlik ko'rsatkichlarini birgalikda monitoring qilish tizimini rivojlantirish lozim.

Umuman, tadqiqot oilaviy korxonalar soni hududiy iqtisodiy faollikni baholashning muhim ko'rsatkichlaridan biri ekanini, biroq iqtisodiy barqarorlikni to'liq tavsiflash uchun uning o'zi yetarli emasligini ko'rsatadi. Shu sababli Farg'ona vodiysida oilaviy tadbirkorlikning hududiy iqtisodiyotni barqarorlashtirishdagi rolini chuqurroq baholashda korxonalar soni bilan bir qatorda bandlik, aholi daromadlari, mehnat unumdorligi va korxonalarning moliyaviy natijalarini kompleks tahlil qilish zarur.

Tadqiqot asosida oilaviy korxonalar boshqaruv samaradorligini oshirish uchun quyidagi yo'nalishlar taklif etiladi:

Strategik rejalashtirishni kuchaytirish. Oilaviy korxonalarda qisqa va uzoq muddatli biznes-rejalarni ishlab chiqish hamda faoliyat natijalarini muntazam baholash tizimini joriy etish.

Mehnat taqsimotini takomillashtirish. Oila a'zolari va yollanma xodimlarning vazifalari, vakolatlari va javobgarligini aniq belgilash orqali boshqaruvdagi takrorlanish va noaniqliklarni kamaytirish.

Raqamli texnologiyalardan foydalanishni kengaytirish. Elektron savdo, raqamli buxgalteriya, mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish va raqamli marketing vositalarini oilaviy biznes faoliyatiga bosqichma-bosqich joriy etish.

Inson kapitalini rivojlantirish. Oilaviy korxona rahbarlari va xodimlarining moliyaviy savodxonlik, marketing, menejment va raqamli ko'nikmalarini oshirishga yo'naltirilgan qisqa muddatli treninglarni tashkil etish.

Boshqaruv samaradorligini muntazam baholash. Daromad, mehnat unumdorligi, bandlik, xarajatlar, rentabellik va biznesning barqarorligi kabi ko'rsatkichlarni yagona baholash tizimiga birlashtirish.

Umuman olganda, oilaviy korxonalarni rivojlantirishning asosiy sharti ularning miqdoriy o'sishi bilan bir qatorda boshqaruv sifatini oshirishdir. Professional boshqaruv tamoyillarini oilaviy biznesning o'ziga xos xususiyatlari bilan uyg'unlashtirish korxonalarining raqobatbardoshligi, barqarorligi va uzoq muddatli rivojlanish imkoniyatlarini kuchaytirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Basco, R. (2015). Family business and regional development—A theoretical model of regional familiness. *Journal of Family Business Strategy*, 6(4), 259–271.
2. Amato, S., Basco, R., & Ricotta, F. (2023). Family firms, regional competitiveness and productivity: A multilevel approach. *Entrepreneurship & Regional Development*, 35(7–8), 666–694.
3. Amato, S., Basco, R., Gómez Ansón, S., & Lattanzi, N. (2020). Family-managed firms and employment growth during an economic downturn: Does their location matter? *Baltic Journal of Management*, 15(4), 607–630.
4. Heino, N., Alimov, N., & Tuominen, P. (2024). Family firm employment behavior during a financial crisis: Does generational stage matter? *Journal of Family Business Strategy*, 15(3), 100624.
5. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2024). So'nggi yillarda oilaviy korxonalar soni qanchaga ko'paygan? 29.07.2024. 2024-yil 1-iyul holatiga 70 374 ta oilaviy korxona ro'yxatdan o'tgan.
6. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2024). O'zbekistonda faoliyat yuritayotgan oilaviy korxonalar soni nechta? 15.07.2024. 2024-yil 1-iyul holatiga 42 761 ta faol oilaviy korxona, jumladan Farg'ona viloyatida 4 575 ta, Andijonda 1 502 ta va Namanganda 996 ta korxona qayd etilgan.
7. Berrone, P., Cruz, C., & Gomez-Mejia, L. R. (2012). Socioemotional wealth in family firms: Theoretical dimensions, assessment approaches, and agenda for future research. *Family Business Review*, 25(3), 258–279.
8. Aldrich, H. E., & Cliff, J. E. (2003). The pervasive effects of family on entrepreneurship: Toward a family embeddedness perspective. *Journal of Business Venturing*, 18(5), 573–596.
9. Anderson, A. R., & Jack, S. L. (2002). The articulation of social capital in entrepreneurial networks: A glue or a lubricant? *Entrepreneurship & Regional Development*, 14(3), 193–210.
10. Block, J. H., & Spiegel, F. (2013). Family firm density and regional innovation output: An exploratory analysis. *Journal of Family Business Strategy*, 4(4), 270–280.
11. Bird, B., & Wennberg, K. (2014). Regional influences on the prevalence of family versus non-family start-ups. *Journal of Business Venturing*, 29(3), 421–436.
12. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari.,
URL: <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/62506-oilaviy-korxonalar-soni-1-969-taga-oshgan>